

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt XVIII Ns 1/14, oddalił wniosek M. D. o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego oraz ustalił, że każdy uczestnik postępowania – M. D. oraz J. M. – ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskiem z dnia 30 grudnia 2013 roku M. D. wnosił o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego kwoty 16.926,00 zł należnej uczestniczce postępowania J. M. tytułem zachowku po S. Z. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 18 listopada 2013 roku, sygn. akt II Ca 648/13, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 10 lipca 2013 roku (sygn. akt I C 259/12). M. D. wskazał we wniosku, że wskazanym wyrokiem zasądzono od niego na rzecz J. M. kwotę w wysokości 15.943,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 lipca 2013 roku do dnia zapłaty, tytułem zachowku po zmarłej S. Z.. Wnioskodawca oświadczył, że skierował do J. M. oraz reprezentującego ją w sprawie pełnomocnika pismo z prośbą o wskazanie sposobu realizacji wyroku bądź przedłożenia stosownego pełnomocnictwa, w przypadku upoważnienia pełnomocnika do odbioru należnego świadczenia. W odpowiedzi, pismem z dnia 2 grudnia 2013 roku, pełnomocnik uczestniczki wezwał wnioskodawcę do zapłaty wskazując swój numer rachunku bankowego oraz podnosząc, że jest on umocowany z mocy prawa do wszelkich czynności dotyczących zabezpieczenia i egzekucji oraz odbioru kosztów procesu od strony przeciwnej.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka wniosła o jego oddalenie, wskazując że obecnie sprawa została skierowana do komornika.

W świetle twierdzeń przytoczonych we wniosku Sąd I instancji, przywołując stosowne przepisy procedury cywilnej dotyczące postępowania w sprawach o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, w szczególności art. 693 k.p.c. i związany z nim przepis art. 467 k.c. stanowiący materialno-prawną podstawę złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, jak również art. 693¹ k.p.c., zgodnie z treścią którego w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione, ustalił, że brak jest podstaw do uwzględnienia żądania wnioskodawcy. Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawcy, mimo iż kwestionuje on zakres umocowania pełnomocnika uczestniczki do odbioru zasądzonego na jej rzecz świadczenia, znana jest wierzycielka i jej miejsce zamieszkania, nadto brak jest podstaw do przyjęcia, że wierzycielka nie ma zdolności do czynności prawnych ani przedstawiciela uprawnionego do przyjęcia świadczenia. Nie istnieje także spór, kto jest wierzycielem. Sąd I instancji wskazał ponadto, że w sprawie nie jest również spełniona przesłanka z art. 467 pkt. 4 k.c., który to przepis nie może być poddany wykładni rozszerzającej bowiem to godziłoby w zasady realnego wykonania zobowiązań, co w konsekwencji mogłoby prowadzić do nadużywania instytucji zastępczego spełnienia świadczenia. Przedmiotem zobowiązania od chwili jego powstania był kwota pieniędzy a zatem, jako do zobowiązania pieniężnego, ma zastosowanie art. 454 § 1 k.c. in fine, zgodnie z którym świadczenie pieniężne powinno być spełnione w miejscu zamieszkania wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia. Wnioskodawca nie dokonał próby przesłania kwoty na adres zamieszkania wierzycielki np. przekazem pocztowym, czy też kurierem. Nie można zatem przyjąć w ocenie Sądu Rejonowego, że wierzyciel bez uzasadnionego powodu uchyła się od przyjęcia należycie zaoferowanego świadczenia. Z twierdzeń wnioskodawcy nie wynika również okoliczność, że uczestniczka z góry oświadczyła, że świadczenia nie przyjmie.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o przepis art. 520 k.p.c..

Od powyższego postanowienia wnioskodawca złożył apelację zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie art. 693¹ k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że podane przez wnioskodawcę okoliczności na poparcie wniosku o złożenie

przedmiotu do depozytu sądowego nie dają podstaw do jego uwzględnienia oraz art. 467 pkt 4 k.c. poprzez jego niewłaściwą interpretację i błędne przyjęcie, że w realiach przedmiotowej sprawy nie znajduje on zastosowania.

W świetle powyższych zarzutów wnioskodawca wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości poprzez uwzględnienie wniosku z dnia 30 grudnia 2013 roku o udzielenie zezwolenia na złożenie pieniędzy do depozytu sądowego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że zobowiązanie wnioskodawcy wynika z orzeczenia sądowego, które nie określa sposobu oraz warunków jego realizacji, niezbędne jest zatem wypowiedzenie się w tym zakresie przez wierzyciela, która to powinność wynika z art. 354 § 2 k.c.. Wprawdzie, jak wskazał skarżący, pełnomocnik J. M. wezwał wnioskodawcę do zapłaty, wskazując swój numer rachunku bankowego jako właściwy dla spełnienia świadczenia, jednak nie zmiana to faktu, że nie posiada on stosownego upoważnienia do odbioru zasądzonych na rzecz swych mocodawców świadczeń, a stanowiska swojego pełnomocnika nie potwierdziła również uczestniczka postępowania. Nie można również zgodzić się ze stanowiskiem, że wnioskodawcy znane jest miejsce zamieszkania wierzycielki i w związku z tym istnieje możliwość spełnienia

na jej rzecz świadczenia poprzez skorzystanie z usługi przesłania pieniędzy przekazem pocztowym lub kurierem. Korespondencja kierowana bezpośrednio do J. M. została zwrócona z adnotacją poczty „nie podjęto w terminie”, a zatem nie ma pewności, że wierzycielka przebywa pod wskazanym adresem. Niemożliwym stało się zatem skorzystanie ze wskazanego sposobu spełnienia świadczenia. Skarżący wskazał również, że przepis art. 467 k.c. ma charakter otwarty, a tym samym mieści w sobie każdą sytuację, która nie została wyrażona przez ustawodawcę *expressis verbis*.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego stanowisko wyrażone przez Sąd I instancji w zaskarżonym postanowieniu zasługuje na aprobatę. W szczególności Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, że treść art. 693¹ k.p.c. nakłada na Sąd rozpoznający wniosek o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego obowiązek oceny jego treści tylko pod kątem formalnym. Kognicja Sądu depozytowego sprowadza się do badania, w określonym aspekcie formalnym, samych twierdzeń dłużnika zawartych we wniosku, które przesądzają o uwzględnieniu albo nieuwzględnieniu wniosku. Treścią tą Sąd jest związany (por. uchwała SN w składzie 7 sędziów z dnia 19 maja 1951 r., C 27/51, OSNC 1951/3/62; postanowienie SN z dnia 11 lipca 1996 r., III CRN 18/96, Prok. i Pr. – wkł. 1996/12/45; komentarz do art. 693(1) Kodeksu postępowania cywilnego, G. Misiurek i inni, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Artykuły 506-729. LEX, 2013).

Wskazać jednak należy, jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy, że w postępowaniu o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego Sąd, nie badając prawdziwości twierdzeń podniesionych we wniosku, ocenia jednak, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione.

W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku, bowiem wskazane w nim okoliczności faktyczne nie dają uprawnienia do złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu. Wprawdzie wnioskodawca kwestionował umocowanie pełnomocnika uczestniczki postępowania do odbioru świadczenia, ale jednocześnie nie wskazał we wniosku żadnych okoliczności dotyczących osoby wierzycielki, które skutkowałyby niemożnością spełnienia świadczenia, w szczególności nie wskazał, że podjął próbę spełnienia świadczenia do rąk uczestniczki. Za próbę taką nie może być uznane samo wezwanie jej do wskazania sposobu spełnienia świadczenia. Świadczenie, do którego zobowiązany jest wnioskodawca jest świadczeniem pieniężnym, a zatem zgodnie z treścią art. 354 § 1 k.c. dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. Podkreślić przy tym należy,

że w orzecznictwie wskazuje się, że jeżeli zobowiązanie polega na dokonaniu przez dłużnika zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz wierzyciela, to współdziałanie wierzyciela polega na przyjęciu zapłaty. W takim wypadku ewentualne uchybienia wierzyciela w związku z ciężącym na nim obowiązkiem współdziałania mogłyby się wiązać z zachowaniami utrudniającymi, komplikującymi, czy nawet uniemożliwiającymi dokonanie zapłaty przez dłużnika, np. przez ukrywanie przed dłużnikiem numeru konta, podaniem fałszywego oznaczenia swego konta, odmową przyjęcia ofiarowanej gotówki, w razie

gdy nie zastrzeżono zapłaty bezgotówkowej itp. (por. wyrok SN z dnia 25 listopada 1998 r., II CKN 60/98, LEX nr 50662; Komentarz do art. 354 kodeksu cywilnego, Agnieszka Rzetecka-Gil).

Dopiero w apelacji pełnomocnik skarżącego wnioskodawcy wskazał, że korespondencja wnioskodawcy do J. M. powróciła niedoręczona z adnotacją Poczty Polskiej „nie podjęto w terminie”. Jak stanowi, zaś art. 381 k.p.c. sąd II instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem I instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Potrzeba powołania nowych faktów i dowodów powinna być zatem następstwem zmienionych okoliczności sprawy, które są niezależne od zapadłego rozstrzygnięcia pochodzącego od sądu I instancji. W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie nie istniały żadne, obiektywne przyczyny uniemożliwiające wcześniejsze podniesienie przez wnioskodawcę powyższego twierdzenia w szczególności, że w postępowaniu depozytowym Sąd ocenia jedynie treść wniosku. Podkreślić wreszcie należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego, które Sąd Okręgowy w pełni podziela, jednoznacznie przyjmuje się, że wydanie niekorzystnego dla strony orzeczenia nie może stanowić samoistnej podstawy powołania się w postępowaniu apelacyjnym na nowe fakty i dowody (por. Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1999 r., I PKN 640/98, OSNP 2000/10/389; wyrok SA w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2013 roku, sygn. akt I ACa 1191/12, wyrok SA w Katowicach z dnia 7 maja 2013 roku, sygn. akt I ACa 159/13). W konsekwencji Sąd Okręgowy orzekł na podstawie materiału zebranego przez Sąd Rejonowy. Na marginesie jedynie wskazać należy, że podniesione przez skarżącego nowe okoliczności również nie uzasadniałyby uwzględnienia wniosku o zezwolenie M. D. na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, bowiem nieodebranie korespondencji w żaden sposób nie przesądza o przyjęciu, że wierzycielka nie przebywa pod danym adresem i brak jest możliwości spełnienia pod tym adresem należnego jej od dłużnika świadczenia, w szczególności że korespondencja kierowana do niej nie powróciła z adnotacją o niezamieszkiwaniu jej pod tym adresem.

W konsekwencji powyższego uznać należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że wnioskodawca miał możliwość podjęcia próby spełnienia świadczenia choćby poprzez przesłanie jej pieniędzy przekazem pocztowym, czy przez kuriera. O ile bowiem art. 467 pkt 4 k.c. ma charakter otwarty, o tyle należy mieć na uwadze, że dłużnik nie może dowolnie złożyć przedmiotu świadczenia do depozytu zamiast świadczyć wierzycielowi, złożenie przedmiotu do depozytu zgodnie ze wskazanym przepisem, jest uzasadnione tylko wtedy, gdy brak możliwości spełnienia świadczenia przez dłużnika z powodu okoliczności dotyczących osoby wierzyciela. W grupie przyczyn, które uprawniają dłużnika do opisywanego zachowania, wskazać tytułem przykładu można: zwłokę wierzyciela, niewydanie pokwitowania lub dokumentu, sprzeciw jednego z wierzycieli uprawnionych do świadczenia niepodzielnego (por. Komentarz do art.467 Kodeksu cywilnego, Zdzisław Gawlik; Komentarz do art.467 Kodeksu cywilnego Agnieszka Rzetecka-Gil).

Mając na uwadze powyższe, uznając apelację za bezzasadną, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.